

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlášené: 27.12.1990

Časová verzia predpisu účinná od: 27.12.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

564

ZÁKON

České národní rady

ze dne 13. prosince 1990

o státní správě a samosprávě ve školství

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Státní správu ve školství vykonávají

- a) ředitel školy, ředitel (vedoucí) předškolního zařízení nebo školského zařízení (dále jen „ředitel“),
- b) obec,
- c) školské úřady,
- d) Česká školní inspekce,
- e) ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen „ministerstvo“),
- f) jiné ústřední orgány státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

§ 2

Samosprávu ve školství vykonávají

- a) obec,
- b) školské rady.

ČÁST DRUHÁ VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY VE ŠKOLSTVÍ

§ 3

Ředitel

(1) Ředitel řídí školu, předškolní zařízení nebo školské zařízení, a pokud jsou právníckými osobami, plní povinnosti vedoucího organizace a jmenuje a odvolává své zástupce. Ředitel odpovídá za plnění učebních plánů a učebních osnov, za odbornou a pedagogickou úroveň výchovně vzdělávací práce školy, předškolního zařízení nebo školského zařízení a za efektivní využívání svěřených hospodářských prostředků; odpovídá za vytvoření podmínek pro výkon školní inspekce a kontroluje práci pedagogických pracovníků a ostatních pracovníků a studijní výsledky žáků.

(2) Ředitel rozhoduje

- a) o odkladu povinné školní docházky,
- b) o dodatečném odložení povinné školní docházky,
- c) o osvobození od povinnosti docházet do školy,
- d) o osvobození od povinné školní docházky,
- e) o zařazení dětí do předškolního zařízení, školní jídelny, školní družiny a školního klubu, pokud počet přihlášených dětí nepřesahuje počet dětí, které lze přijmout,
- f) o zařazení dětí do speciálních mateřských škol a speciálních základních škol, zvláštních škol a školských zařízení jim sloužících a do pomocných škol,
- g) o přijetí ke studiu ve středních školách, speciálních středních školách a odborných učilištích,
- h) o přestupu na jinou školu,
- i) o přerušení studia,
- j) o přiznání a odnětí stipendia a hmotného zabezpečení žákům středních škol,
- k) o podmíněném vyloučení ze studia a o vyloučení ze studia,
- l) o výši příspěvku v jednotlivých případech na úhradu nákladů ústavní výchovy a ochranné výchovy a výši příspěvku v jednotlivých případech na úhradu nákladů spojených s hmotnou péčí o děti a mládež ve školách s celodenní výchovou a internátních školách a školských zařízeních,
- m) o výši příspěvku v jednotlivých případech na školní stravování,
- n) o výši příspěvku v jednotlivých případech na úhradu nákladů spojených s poskytováním základů vzdělání v základní umělecké škole.

(3) Ředitel může povolit zejména změnu studijního nebo učebního oboru a opakování ročníku po splnění povinné školní docházky.

(4) Ředitel může podle místních potřeb a podmínek na základě požadavků orgánů, které zřídily školu nebo školské zařízení, popřípadě jiného subjektu, upravit výchovně vzdělávací proces školy v rozsahu stanoveném učebními plány. Obdobně může postupovat ředitel předškolního zařízení. Pokud tato úprava vyvolá zvýšené náklady, ředitel stanoví jejich výši a způsob úhrady projedná se zřizovatelem.

§ 4

Obec rozhoduje o přijetí dětí do předškolního zařízení, školní jídelny, školní družiny nebo školního klubu, pokud počet přihlášených dětí přesahuje počet dětí, které lze přijmout.

Školský úřad

§ 5

(1) Zřizují se školské úřady, které jsou rozpočtovými organizacemi přímo řízenými ministerstvem. Jejich sídla a územní působnost stanoví ministerstvo vyhláškou.

(2) Školský úřad řídí ředitel. Ředitele jmenuje a odvolává ministerstvo. Při jmenování ministerstvo vychází z výsledků konkursního řízení.

§ 6

(1) Školský úrad zriaďuje a zrušuje

- a) špeciálne základné školy pri zdravotníckych zariadeniach, pomocné školy, zvláštne školy, zvláštne predškolské zariadenia a špeciálne predškolské zariadenia pri zdravotníckych zariadeniach,
- b) základné umelecké školy,
- c) školské zariadenia pre výchovu mimo vyučovania,
- d) školské zotavovacie zariadenia,
- e) zariadenia výchovného poradenstva,
- f) zariadenia školského stravovania,
- g) strediská služieb školám, strediská informačných technológií a plavecké školy.

(2) Školský úrad vymenúva a odvoláva riaditeľov predškolských zariadení, škôl a školských zariadení, ktoré sú zriadené podľa odstavca 1 a podľa § 14 ods. 2. Pri vymenovaní školský úrad vychádza najmä z výsledkov konkuršného konania a odporúčania obce, pri odvolaní zo stanoviska obce.

(3) Školský úrad stanoví podľa zásad ministerstva sieť škôl a školských zariadení, ktoré zriaďuje, a zaštieňuje do tejto siete školy a školské zariadenia, ktoré zriaďuje obec.

(4) Podľa miestnych potrieb a podmienok u predškolských zariadení, škôl a školských zariadení zabezpečuje školský úrad vyučovanie v inom jazyku než českom.

§ 7

Školský úrad

- a) prijíma opatrenia na základe výsledkov školskej inspekcie v predškolských zariadeniach, školách a školských zariadeniach,
- b) rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiu riaditeľa podľa § 3 ods. 2 tohto zákona,
- c) rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu obce podľa § 4 tohto zákona,
- d) rozhoduje o noštrifikácii vysvedčení vydaných zahraničnými školami.

§ 8

(1) Školský úrad sdieľuje súhlas obciam ke zriadeniu alebo zrušeniu predškolského zariadenia, základnej školy a školských zariadení jim sloužiacich.

(2) Pre predškolské zariadenia, školy a školské zariadenia jim sloužiaci, ktoré zriaďuje alebo spravuje obec, školský úrad prideluje finančné prostriedky na mzdy pracovníkov, ďalej na výdaje na učebnice, školské pomôcky a školské potreby hrazené štátom, a kontroluje ich využitie.

(3) Školský úrad prideluje finančné prostriedky na náklady spojené s výukou zdravotne postihnutých detí.

§ 9

Školský úrad ekonomicky zabezpečuje predškolské zariadenia, školy a školské zariadenia, ktoré zriaďuje alebo ktoré zriaďuje ministerstvo; kontroluje efektívnosť hospodárenia s prostriedkami a vedie s nimi finančné vypořádania.

§ 10

(1) Školský úrad ekonomicky zabezpečuje predškolsní zařízení, školy a školská zařízení zřizované církvemi nebo náboženskými společenstvími a zařazené do sítě škol a školských zařízení; kontroluje efektivnost hospodaření s prostředky a provádí s nimi finanční vypořádání.

(2) Školský úrad přiděluje soukromým školám zařazeným do sítě škol finanční prostředky.¹⁾

§ 11

(1) Školský úrad na žádost školy nebo pedagogických pracovníků poskytuje odbornou metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům. Poskytuje konzultace v pracovněprávních vztazích a mzdových otázkách pracovníkům školství.

(2) Školský úrad může na základě smlouvy s řediteli vykonávat pro předškolsní zařízení, školy a školská zařízení administrativní a technické činnosti.

Ministerstvo**§ 12**

(1) Ministerstvo řídí výkon státní správy ve školství a vytváří podmínky pro realizaci cílů výchovy a vzdělávání.

(2) Ministerstvo řídí předškolsní zařízení, školy a školská zařízení ve věcech výchovy a vzdělávání.

(3) Ministerstvo zřizuje a zrušuje

- a) střední školy, odborná učiliště a školská zařízení jim sloužící,
- b) konzervatoře a školská zařízení jim sloužící,
- c) speciální základní školy, speciální střední školy a speciální předškolsní zařízení s výjimkou těchto škol a zařízení při zdravotnických zařízeních,
- d) státní jazykové školy, těsnopisné ústavy, školské ústavy umělecké výroby a školní hospodářství,
- e) předškolsní zařízení, školy a školská zařízení s jiným vyučovacím jazykem než českým, pokud je nezřídí obec podle § 14 odst. 2,
- f) školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy,
- g) zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

(4) Ministerstvo

- a) rozepisuje školským úřadům v celém rozsahu finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro předškolsní zařízení, školy a školská zařízení zřizované ministerstvem,
- b) rozepisuje školským úřadům finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro jejich činnost a pro zabezpečení předškolních zařízení, škol a školských zařízení zřizovaných školskými úřady,
- c) rozepisuje školským úřadům finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro předškolsní zařízení, školy a školská zařízení jiných zřizovatelů s výjimkou těch, které jsou hrazeny z jiných zdrojů,
- d) jmenuje a odvolává ředitele předškolních zařízení, škol a školských zařízení, které zřizuje, ústředního školního inspektora, školní inspektory a ředitele školských úřadů; při jmenování vychází z výsledků konkursního řízení,

- e) koordinuje předpisy pro navrhování a výstavbu budov předškolních zařízení, škol a školských zařízení a stanoví podmínky jejich provozuschopnosti se zvláštním zřetelem na možnost integrace zdravotně postižených dětí.

(5) Ministerstvo stanoví

- a) po projednání s příslušnými ústředními orgány a s příslušnými školskými úřady síť předškolních zařízení, škol a školských zařízení, které zřizuje, a po projednání se zřizovatelem zařazuje do této sítě předškolní zařízení, školy a školská zařízení jimi zřizované a zařazuje do seznamu pracoviště praktického vyučování,
- b) zásady, podle nichž stanoví školský úřad síť předškolních zařízení, škol a školských zařízení uvedených v § 6 odst. 1,
- c) v dohodě s ministerstvem spravedlnosti České republiky způsob vzdělávání občanů ve výkonu trestu odnětí svobody,
- d) druhy a náležitosti vysvědčení a ostatních školních tiskopisů včetně způsobu jejich evidence.

§ 13

Ministerstvo stanoví vyhláškou

- a) podrobnosti o zřizování, zrušování a organizaci předškolních zařízení, škol a školských zařízení a k zabezpečení výchovně vzdělávací činnosti předškolních zařízení, škol a školských zařízení; pokud jde o střední zdravotnické školy, v dohodě s ministerstvem zdravotnictví České republiky (dále jen „ministerstvo zdravotnictví“); pokud jde o sociální školství, v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „ministerstvo práce a sociálních věcí“),
- b) sestavování konkursních komisí a pravidla jejich činnosti při konkursním řízení podle tohoto zákona,
- c) podrobnosti o organizaci a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských zařízení v dohodě s ministerstvem financí České republiky (dále jen „ministerstvo financí“),
- d) výši příspěvku a způsob úhrady nákladů spojených s poskytováním základů vzdělání v základní umělecké škole v dohodě s ministerstvem financí,
- e) podrobnosti o plnění povinné školní docházky a vzdělávání ve školách mimo území České a Slovenské Federativní Republiky v dohodě s federálním ministerstvem zahraničních věcí,
- f) pravidla hodnocení a klasifikace žáků, druhy výchovných opatření a postup při jejich ukládání,
- g) podrobnosti o rovnocennosti a podmínkách nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami,
- h) podmínky a organizaci přijímání žáků do středních škol, u středních zdravotnických škol v dohodě s ministerstvem zdravotnictví a u středních sociálních škol v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí,
- i) výši příspěvku na úhradu péče poskytované dětem a mládeži ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a způsob jeho úhrady v dohodě s ministerstvem financí,
- j) výši kapesného, normu pro ošacení a věcnou pomoc poskytovanou dětem a mládeži s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou při jejím ukončení v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí a s ministerstvem financí,
- k) výši příspěvku na úhradu nákladů spojených s hmotnou péčí o děti a mládež ve školách s celodenní výchovou a internátních školách a způsob jeho úhrady v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí a s ministerstvem financí,
- l) podrobnosti o organizaci, řízení a financování školního stravování a výši příspěvků za stravování,

- m) postup při integraci zdravotně postižených dětí do předškolních zařízení, škol, středních škol a školských zařízení jim sloužících,
- n) pravidla pro výkon práv sdružení rodičů a jiných zájmových sdružení při škole,
- o) podrobnosti o volbě členů školských rad.

ČÁST TŘETÍ **VÝKON SAMOSPRÁVY VE ŠKOLSTVÍ**

Působnost obce

§ 14

(1) Obec je povinna vytvářet podmínky pro plnění povinné školní docházky.

(2) Obec zřizuje a zrušuje se souhlasem školského úřadu předškolní zařízení, základní školu a školská zařízení jim sloužící.

(3) Obec spravuje předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení jim sloužící zejména tím, že zabezpečuje investiční výdaje a neinvestiční náklady kromě mzdových prostředků, učebnic, školních pomůcek a potřeb hrazených státem.

(4) Obec zabezpečuje stravování dětí navštěvujících předškolní zařízení a základní školy, které zřizuje; může zabezpečovat též stravování dětí a žáků jiných předškolních zařízení a škol.

(5) Obec může se souhlasem ministerstva zřídit předškolní zařízení, školu nebo školské zařízení, které jinak zřizuje školský úřad nebo ministerstvo, prokáže-li podmínky pro zajištění výchovně vzdělávací činnosti, zejména potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení. V tomto případě obec jmenuje a odvolává se souhlasem školského úřadu ředitele. Při jmenování vychází zejména z výsledků konkursního řízení.

§ 15

(1) Obec uplatňuje své zájmy, zájmy rodičů nebo jiných zákonných zástupců dětí a žáků (dále jen „zákonní zástupci“) a pedagogických pracovníků na rozvoji výchovy a vzdělávání vůči předškolním zařízením, školám a školským zařízením v obci.

(2) Obec projednává s ředitelem předškolního zařízení, školy a školského zařízení, které zřídila, zejména

- a) koncepci rozvoje,
- b) rozpočet a materiální podmínky pro činnost,
- c) personální a sociální podmínky pracovníků,
- d) požadavky obce na zkvalitnění péče poskytované předškolním zařízením, výchovně vzdělávací činnosti předškolních zařízení, škol a školských zařízení a způsob úhrady nákladů zvýšených z tohoto důvodu,
- e) zprávy o výsledcích výchovně vzdělávací činnosti předškolních zařízení, škol a školských zařízení.

(3) Obec obdobně postupuje při projednávání otázek uvedených v odstavci 2 s řediteli předškolních zařízení, škol a školských zařízení, které nezřídila a které jsou v jejím územním obvodu.

(4) Obec zpravidla zřizuje komisi pro výchovu a vzdělávání.²⁾ Komise pro výchovu a vzdělávání se vždy zřizují v obci s více než pěti školami. Předškolní zařízení, školy a školská zařízení jsou zastoupeny v této komisi dvěma pětinami zástupců z řad pedagogických pracovníků.

Školská rada

§ 16

(1) V územním obvodu školského úřadu se do 60 dnů od zřízení školského úřadu zvolí školská rada. Počet členů školské rady stanoví školský úřad do 10 dnů od svého zřízení se zřetelem na počet obcí a počet předškolních zařízení, škol a školských zařízení v jednotlivých obcích tak, aby školská rada měla nejméně 40 členů, nejvýše však 70 členů.

(2) Členové školské rady jsou voleni nepřímou volbou tajným hlasováním obecními zastupitelstvy tak, že jednu třetinu členů rady tvoří zástupci obcí, jednu třetinu zástupci pedagogických pracovníků a jednu třetinu zástupci rodičů z příslušného územního obvodu.

§ 17

(1) Školské rady uplatňují zájmy obcí, zákonných zástupců, pedagogických pracovníků a žáků na rozvoji výchovy a vzdělávání.

(2) Školská rada projednává se školským úřadem

- a) stav a koncepci rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení,
- b) personální a sociální podmínky pracovníků,
- c) výsledky výchovy a vzdělávání předškolních zařízení, škol a školských zařízení,
- d) koncepci a výsledky činnosti školského úřadu.

(3) Školská rada se vyjadřuje

- a) ke jmenování a odvolávání ředitelů předškolních zařízení, škol a školských zařízení zřizovaných podle § 6 odst. 1 a § 12 odst. 3,
- b) ke jmenování a odvolávání ředitelů školských úřadů,
- c) k hospodaření školského úřadu s rozpočtovými prostředky,
- d) k rozpisu rozpočtových prostředků pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení přidělovaných školským úřadem.

(4) Školská rada schvaluje výsledky hospodaření s rozpočtovými prostředky předškolních zařízení, škol a školských zařízení uvedených v odstavci 3 písm. d).

(5) Školská rada může v případě vážných nedostatků v práci školského úřadu navrhnout ministerstvu odvolání ředitele školského úřadu.

(6) Školská rada se schází nejméně dvakrát ročně. Svolává ji ředitel školského úřadu a řídí ji předseda zvolený pro toto zasedání. Ředitel školského úřadu je povinen svolat školskou radu do 14 dnů, požádá-li o to alespoň jedna pětina jejích členů.

(7) Školská rada si jednacím řádem upraví způsob práce a jednání.

ČÁST ČTVRTÁ ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

§ 18

(1) Zřizuje se Česká školní inspekce jako orgán státní správy, která je rozpočtovou organizací přímo řízenou ministerstvem.

(2) V čele České školní inspekce je ústřední školní inspektor.

(3) Česká školní inspekce v předškolních zařízeních, ve školách a školských zařízeních kontroluje výsledky výchovně vzdělávací činnosti, úroveň odborného a pedagogického řízení, personální a materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti, efektivnost využívání hospodářských prostředků a dodržování obecně závazných právních předpisů v oblasti školství.

(4) V předškolních zařízeních, školách a školských zařízeních, ve střediscích praktického vyučování a pracovištích praktického vyučování zřizovaných jinými ústředními orgány, organizacemi, církvemi a občany Česká školní inspekce kontroluje výsledky výchovně vzdělávací činnosti a dodržování obecně závazných právních předpisů upravujících jejich činnost.

§ 19

(1) Česká školní inspekce vykonává školní inspekci školními inspektory, kteří jsou oprávněni vstupovat do objektů a zařízení orgánů a organizací, obcí, církví a občanů, v nichž se zabezpečuje výchova a vzdělávání, do předškolních zařízení základních škol, základních uměleckých škol, středních škol, odborných učilišť, středisek a pracovišť praktického vyučování a do školských zařízení.

(2) Školní inspektoři projednávají výsledky kontrolní činnosti s ředitelem, se školským úřadem a zřizovatelem předškolního zařízení, školy a školského zařízení. Pokud školní inspektor zjistí, že nebyly odstraněny nedostatky zjištěné školní inspekci nebo nebyly vytvořeny podmínky pro výkon inspekční činnosti, může uložit odpovědnému pracovníku pořádkovou pokutu až do výše 1 000 Kčs, a to i opětovně. Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne nesplnění povinnosti. Výnosy z pokut jsou příjmem státního rozpočtu České republiky.

(3) Pro střední zdravotnické školy vykonává školní inspekci ministerstvo zdravotnictví svými školními inspektory, pro sociální školství ministerstvo práce a sociálních věcí svými školními inspektory.

(4) Podrobnosti o výkonu školní inspekce a jejich úkolech stanoví ministerstvo vyhláškou, u středních zdravotnických škol v dohodě s ministerstvem zdravotnictví, u sociálního školství v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí.

ČÁST PÁTÁ ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

§ 20

Podmíněné vyloučení ze studia a vyloučení ze studia

Žáka, který splnil povinnou školní docházku a provinil se závažně proti školnímu řádu, lze podmíněně vyloučit ze studia nebo vyloučit ze studia. O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení ze studia rozhodne ředitel školy do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka dozvěděl, nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy se žák provinění dopustil. Žáka nelze vyloučit ani

podmíněně na základě provinění, jež lze kvalifikovat jako nenásilný čin opozičně politického charakteru.

§ 21

Hospodářská činnost škol a školských zařízení

(1) Předškolní zařízení, školy a školská zařízení mohou vykonávat hospodářskou činnost, pokud není vykonávána na úkor jejich poslání a úkolů.

(2) Ministerstvo v dohodě s ministerstvem financí stanoví vyhláškou podmínky vykonávání hospodářské činnosti a užití výnosu z této činnosti.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 22

Vztah zákona k obecným předpisům o správním řízení

Obecné předpisy o správním řízení se vztahují na rozhodování podle § 3 odst. 2, § 4, § 19 odst. 2 a § 20. Odvolání proti rozhodnutí ředitele o nepřijetí ke studiu lze podat do osmi dnů od doručení. Obecné předpisy o správním řízení se nevztahují na soukromé školy, církevní školy a školy zřízené podle § 14 odst. 2; to neplatí o rozhodování podle § 19 odst. 2.

§ 23

Rozsah působnosti zákona

(1) Ministerstvo zdravotnictví vůči středním zdravotnickým školám a ministerstvo práce a sociálních věcí v oblasti sociálního školství vykonávají působnosti ministerstva uvedené v § 12 odst. 3 písm. a) a odst. 4 písm. a) až d) a odst. 5 písm. a) a c) a v § 14 odst. 5.

(2) Pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahují se na speciální školy ustanovení vztahující se na základní a střední školy.

(3) Tento zákon se nevztahuje na vysoké školy, školy ozbrojených sil a ozbrojených sborů, školy požární ochrany, podniková a družstevní výchovná zařízení, výchovná zařízení odborových orgánů, politických stran, politických hnutí a sdružení občanů.

§ 24

Přechodná ustanovení

Delimitace předškolních zařízení, škol a školských zařízení zřízených podle dosavadních předpisů budou ukončeny nejpozději do 31. července 1991. Okresní úřad vyčlení po dohodě s ministerstvem finanční prostředky na činnost školského úřadu, na předškolní zařízení školy a školská zařízení a převede je na školský úřad a na obec. Stejným způsobem se převádějí práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů a majetkových vztahů. Pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení, které nemají právní subjektivitu, plní úkoly organizace vyplývající z pracovněprávních vztahů školský úřad.

§ 25

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se zákon České národní rady č. 77/1978 Sb., o státní správě ve školství, ve znění zákona České národní rady č. 49/1982 Sb. a zákona České národní rady č. 31/1984 Sb.

§ 26
Účinnosť

Tento zákon nabýva účinnosti dňom vyhlásení.

Burešová v. r.

Pithart v. r.

- 1) Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb.
- 2) § 56 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

